

Spoštovane in spoštovani veteranke in veterani, spoštovani vsi

ki ste se danes zbrali v tem mrzlem vendar lepo zasneženem jutru, da se spomnimo enega pomembnejših dogodkov slovenske zgodovine.

Slovenska osamosvojitve je bila proces, ne dogodek. Ideja je zorela vsaj 1400 let, od prve kneževine Karantanije in nekoliko pozneje plemenske kneževine Karniole, najverjetneje pa tudi že pred tem. Po tem smo se vključili v zgodovinsko dogajanje evropskega kontinenta in strumno sodelovali pri številnih premikih znotraj cesarstev. Povezani v skupnost, ki je čakala na svoj prostor pod soncem. Prišlo je leto 1918 in prvo sodelovanje pri tvorbi države z omembo Slovenstva. Takrat smo pod Rudolfom Maistrom obranili in definirali določene dele našega ozemlja, ki je od takrat za vedno ostalo Slovensko. A tudi po tem ni bilo lahko, biti del konfederacije držav je prinašalo določene izzive. Velikokrat zapostavljeni, prisiljeni v slabe kompromise, smo delali naprej, se učili in se oblikovali. Dokler ni v osemdesetih letih minulega stoletja prišel čas prebujenja. Začutili smo, da se Evropa premika v obdobje velikih demokratičnih sprememb. Orisoval se je padec železne zavese in temu naboju se je bilo treba priključiti. Šibka gospodarska situacija v nekdanji skupni državi in srbske centralistične težnje so pripeljale do priprav na osamosvojitve. 8. aprila 1990 smo izpeljali prve večstrankarske volitve po drugi svetovni vojni kjer je zmagala koalicija DEMOS. Skupščina Republike Slovenije je 6. decembra 1990 sprejela Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Sledil je velik medijski proti Sloveniji in grozeč odziv iz Beograda, saj je 18. decembra 1990 predsedstvo SFRJ načrtovani slovenski plebiscit razglasilo za protiustaven. Zvezna skupščina je zahtevala takojšnjo ustavitev vseh priprav nanj. Mimogrede to je bilo takoj po izpeljavi prvega postroja naših oboroženih sil v Kočevski Reki, kjer je šel v svet jasen signal, da bomo svojo odločitev branili tudi z orožjem, če bo potrebno. A do tega ni prišlo. 23. decembra 1990 se je odprlo približno 4250 volišč po vsej Sloveniji.

Plebiscit je zaznamovala neverjetna enotnost. Navkljub mnogim trenjem in razdrobljenosti takratne politike, so bili vsi akterji enotni in usmerjeni enemu samemu cilju! In kar je še toliko pomembneje, najbolj enoten je bil narod. 93,2 odstotka volilnih upravičencev je odšlo na volišča in kar 95,71 odstotkov le teh se je odločilo izraziti jasno voljo za samostojno Slovenijo. Mimogrede, najvišja udeležba v državi je bila v sosednji Ribnici, kjer je na volišča odšlo kar 96,8% volilnih upravičencev.

Udeležba in rezultat, ki si je danes ne moremo predstavljati in je praktično neponovljiva. Če je morda do takrat še kdo upal, da obstaja minimalna možnost ohraniti Jugoslavijo v takšni obliki kot je obstajala do tedaj, potem so vsi te upi umrli tiste decembrske nedelje oz. na današnji dan pred 35-imi leti ko so bili rezultati plebiscita tudi uradno razglašeni. Na podlagi tega smo lahko 25. junija naslednjega leta razglasilo neodvisno in samostojno državo, Republiko Slovenijo. Prvič v zgodovini smo lahko upali na enakopravno obravnavo in udejstvovanje pri oblikovanju politik po naši meri.

Ko pogledamo na teh zadnjih samostojnih skoraj 35 let, bi si morda vsak izmed nas želel več. Vendar čeprav smo daleč od popolnosti pa je treba našo kvaliteto bivanja uvrstiti v širši kontekst. Ker sem sam prepotoval kar dobršen del sveta lahko rečem, da smo

Slovenci kot samostojni narod dosegli stopnjo homogenosti in s tem tudi blaginje, ki nas uvršča med najbolj razvite svetovne narode hkrati pa smo ohranili občutek do odgovornega ravnanja do sočloveka in do svoje države oz. okolja. Če poenostavim, naša družba v veliki meri poskrbi za najšibkejše, naša države pa ni eno veliko smetišče.

Toda ali bo to dovolj? Namreč vedno bolj se zapletamo v birokratske postopke, umeščanja v prostor postajajo prave večletne malodrame, pridobivanje dovoljenj in soglasij se vlečejo leta in leta, interes posameznika pa vedno bolj prevladuje nad javnim interesom. Socialna država ni urejena do te mere, da bi onemogočala zlorabe in vseeno nagrajevala delo. Zato tudi mi počasi a vztrajno sledimo zahodu pri uvozu tuje delavne sile, v določeni meri upravičeno, dostikrat pa ravno zaradi tega, ker za delo ne znamo motivirati niti svojih lastnih resursov.

Vse to nas dela vedno manj konkurenčne. Na vzhodu se prebujajo azijski tigri. Države, ki imajo v vzgojnem procesu privzgojeno disciplino, redoljubje in nacionalno pripadnost. Prav nič nam ne pomaga, če se zmrdujemo nad njihovimi političnimi ureditvami in stanjem demokracije. Te isti namreč z nami tekmujejo na odprtih trgih, kjer smo kot malo odprto, izvozno usmerjeno gospodarstvo tudi sami prisotni. In tukaj bomo potrebovali več fleksibilnosti in več razumevanja, da se svet ne zaključi v nakupovalnem središču BTC. Če hočemo ohraniti ta življenjski standard se bomo morali zavedati, da egocentrizem ne pomeni razvoja temveč nazadovanje.

Namreč kakorkoli se mi tukaj v lokalnem okolju trudimo, bomo vedno v dobršni meri odvisni od državnih sistemov. Želeli bi si več regijske, če že ne lokalne pristojnosti, saj smo večkrat dokazali, da zaradi poznavanja terena učinkoviteje rešimo katerokoli težavo. Pomembno pri tem pa je, da smo predvsem enotni v viziji razvoja Kočevske pa naj bo to v občinskem svetu, na ravni javnih zavodov, vzgojno-izobraževalnih ustanov, kulturnikov, podjetij in podjetnikov, ... V sodelovanju in izmenjavi mnenj se rojevajo ideje, ki vodijo do boljših rezultatov in delajo razliko med občinami. Skupni cilj mora ostati izboljšanje kvalitete bivanja. Živimo namreč v samostojni državi, v lepi Kočevski, imamo streho nad glavo, pijemo čisto vodo, na dosegu roke so stvari, ki jih večina sveta lahko le sanja. Cenimo tudi ta del našega bivanja.

Spoštovani prisotni,

sprejmite vse moje čestitke ob državnem prazniku, prazniku demokracije in samoodločbe. Želim vam miren preostanek božično-novoletnih praznikov v miru in v krogu svojih najbližjih. V novem letu pa predvsem zdravja in seveda osebnega zadovoljstva.

Srečno Kočevska, Srečno Slovenija tudi v letu 2026!

Gregor Košir

župan Občine Kočevje

